Автор: Абдиркенова Акбидаш
Пән: XXI ғасыр дағдылары
Сынып: Үйренуді үйрену
Бөлім: Үйренуді үйрену
Тақырып: Ғылыми дүниетаным – оқушының интеллектуалдық дамуының негізі

Оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтемеу):	Ғылыми дүниетанымның мәні мен негізгі құрамдастарын түсіндіру; оның оқушының интеллектуалдық дамуымен байланысын анықтау; ғылыми дүниетанымды қалыптастыруға ықпал ететін педагогикалық тәсілдерді сипаттау.
Сабақтың мақсаты:	Ғылыми дүниетанымның дәлелге, жүйелі білімге және сыни пайымдауға негізделетінін түсіндіру. Бақылау, салыстыру, талдау, себеп-салдарлық байланыс орнату және қорытынды жасау әрекеттерінің интеллектуалдық дамудағы рөлін көрсету. Оқушының ғылыми ойлауын қолдайтын оқу тапсырмасын әзірлеу.
Тілдік мақсаттар:	«Ғылыми дүниетаным», «ғылыми білім», «көзқарас», «сенім», «дәлел», «болжам», «сыни ойлау», «интеллектуалдық даму» ұғымдарын орынды қолдану. «Бұл тұжырымды … дерегі қолдайды», «Болжамды тексеру үшін …», «Алынған нәтижеге сүйенсек, …», «Бұл қорытындының шектеуі — …» сөйлем үлгілерімен ойын негіздеу.
Күтілетін нәтиже:	Ғылыми дүниетанымның мәнін түсіндіреді; білім, көзқарас және сенімнің өзара байланысын сипаттайды. Дәлелді тұжырымды негізсіз пайымнан ажыратады. Зерттеу сұрағын қойып, болжам мен оны тексеру жолын ұсынады. Ғылыми ойлау әрекеттерінің оқушының интеллектуалдық дамуына ықпалын түсіндіреді.
Бағалау критерийлері:	Ғылыми дүниетанымның кемінде үш белгісін сипаттайды; оның интеллектуалдық дамумен байланысын екі мысалмен түсіндіреді; ұсынылған ақпараттың дәлелін және дереккөзін бағалайды; зерттеуге болатын сұрақ, болжам және тексеру тәсілін ұсынады; қорытындысын алынған дерекпен негіздейді.
Құндылықтарды дарыту:	Шындықты іздеуге ұмтылу, зияткерлік адалдық, ізденімпаздық және жауапкершілік құндылықтарын дамыту. Өз пікірін дәлелдеу, өзгенің уәжін тыңдау, қателікті мойындау және жаңа деректерге сәйкес көзқарасын қайта қарауға дайын болу.
АКТ-ны қолдану дағдылары:	Ақпаратты бірнеше дереккөзден іздеу, авторын, жариялану мақсатын және келтірілген дәлелдерін тексеру. Қарапайым деректерді электрондық кестеге енгізіп, салыстыру және диаграмма арқылы көрсету. Цифрлық модельдер мен оқу ресурстарын мақсатқа сай пайдалану, дереккөздерге сілтеме жасау.Жаратылыстану: бақылау, тәжірибе, болжамды тексеру. Математика: өлшеу, салыстыру, заңдылықтарды анықтау және деректерді талдау. Тарих: дереккөздерді салыстыру, оқиғалардың себептері мен салдарын түсіндіру. Тілдік пәндер: мәтіндегі негізгі ойды анықтау, дәлелді пікір білдіру. Психология: танымдық үдерістер мен ойлау әрекеттерінің дамуы.
Пәнаралық байланыс:	Дүниетаным, білім, тәрбие және тұлғаның дамуы туралы бастапқы түсініктер. Бақылау жүргізу, ақпаратты салыстыру, сұрақ қою және қарапайым қорытынды жасау тәжірибесі.
Бастапқы білім:	Қызығушылықты ояту: «Кез келген ақпаратты білім деп қабылдауға бола ма?» сұрағын талқылау. «Өсімдік жарықта жақсы өседі» тұжырымын ұсынып, оны қалай тексеруге болатынын сұрау. Проблемалық сұрақ: «Көп ақпарат білу ғылыми ойлауды білдіре ме?» Алғашқы пікірлерді тыңдап, сабақтың мақсаты мен бағалау критерийлерін таныстыру.

Сабақ барысы

Сабақ кезеңдері	Жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар

Сабақтың басы	1. Ұғымды меңгеру. Тақырып бойынша бейнесабақты көріп, ғылыми дүниетанымның белгілерін жазу: білімнің жүйелілігі, дәлелге сүйену, себеп-салдарлық байланыстарды іздеу, тұжырымдарды тексеру және жаңа деректерге ашық болу. Ғылыми дүниетанымда білім, көзқарас пен сенімнің өзара байланысын талқылау. 2. Интеллектуалдық дамумен байланыстыру. Бақылаудың маңызды белгілерді байқауға, салыстырудың ұқсастық пен айырмашылықты табуға, талдаудың мәселені бөліктерге ажыратуға, жинақтау мен қорытындылаудың тұтас түсінік қалыптастыруға көмектесетінін мысалмен көрсету. 3. Ақпаратты бағалау. Бір тақырыптағы екі қысқа мәтінді салыстыру: бірінде дереккөз бен тексерілетін мәлімет бар, екіншісінде дәлелсіз тұжырым берілген. «Автор кім?», «Қандай дәлел келтірілген?», «Оны басқа дерекпен тексеруге бола ма?» сұрақтарына жауап беру. 4. Зерттеу тапсырмасы. «Жарық мөлшері өсімдіктің өсуіне қалай әсер етеді?» сұрағына болжам ұсыну. Бірдей өсімдіктерді, топырақты, су мөлшерін және бақылау мерзімін сақтап, жарық жағдайын өзгерту арқылы тексеру жоспарын құрастыру. Алдын ала дайындалған бақылау деректерін талдап, қорытындының деректерге сәйкестігін бағалау. 5. Педагогикалық қолдану. Жұппен оқушының ғылыми ойлауын дамытатын шағын тапсырма әзірлеу: зерттеу сұрағы, орындалатын әрекет, қажетті дәлел және қорытындылау сұрағын белгілеу.	https://youtu.be/MuCWKxrCcK8
Сабақтың ортасы	Жұптар тапсырмаларын таныстырып, олардың қандай ойлау әрекеттерін дамытатынын түсіндіреді. Бастапқы «Көп ақпарат білу ғылыми ойлауды білдіре ме?» сұрағына қайта жауап береді. Ғылыми дүниетанымды қалыптастыруда білімді меңгерумен бірге оны тексеру, байланыстыру және дәлелді қолдану маңызды екенін қорытындылау.	https://youtu.be/MuCWKxrCcK8
Сабақтың соңы	Жұптар тапсырмаларын таныстырып, олардың қандай ойлау әрекеттерін дамытатынын түсіндіреді. Бастапқы «Көп ақпарат білу ғылыми ойлауды білдіре ме?» сұрағына қайта жауап береді. Ғылыми дүниетанымды қалыптастыруда білімді меңгерумен бірге оны тексеру, байланыстыру және дәлелді қолдану маңызды екенін қорытындылау.	https://youtu.be/MuCWKxrCcK8
Рефлексия	«Ғылыми дүниетанымның маңызды белгісі — ...», «Ақпаратты қабылдамас бұрын ... тексеремін», «Бүгін мен ... негізінде қорытынды жасадым», «Оқушының ғылыми ойлауын дамыту үшін ... қолданамын» сөйлемдерін аяқтау.	https://youtu.be/MuCWKxrCcK8